

Council of Europe. Cultural Policies Research and Development Unit. — Strasbourg, 1999. — (Policy Note No 2).

17. 13 Good Reasons for a Separate EU Youth Programme from 2014 <https://www.salto-youth.net> (data обращения: 25.07.2013).

ACORDUL DE ASOCIERE A R. MOLDOVA CU UE

Fiodor Alexandru, TI-143, FCIM

Malachi Vitalie, TI-143, FCIM

Coordonator științific l. super. Buzu V.

Acordul de asociere al Uniunii Europene reprezintă un tratat dintre UE, pe de o parte, și o țară nemembră a UE, pe de altă parte. Acordul de Asociere se încheie cu scopul de a crea un cadru larg de cooperare între părți. De obicei, domeniile incluse în Acordul de Asociere se referă la relațiile politice, comerciale, sociale, culturale și de securitate. Așadar, un acord de asociere, încheiat de UE cu o țară nemembră a UE, are următoarele caracteristici:

- reprezintă documentul juridic de bază ce reglementează întreaga gamă de relații bilaterale privilegiate;
- conține setul de principii fundamentale și valorile împărtășite de către parteneri, pe care se bazează cooperarea dintre aceștia;
- indică stagiul intermediar al relațiilor bilaterale - între parteneriat și cooperare și eventuala aderare la UE, după parcurgerea unei perioade de preaderare (cu statut de țară-candidat).

Relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (UE) s-au dezvoltat pe o traiectorie ascendentă pe parcursul aproximativ a douăzeci de ani. Primul document juridic complex a fost Acordul de Parteneriat și Cooperare (APC) dintre Comunitățile Europene și Republica Moldova, a fost încheiat pe 28 noiembrie 1994 și ratificat de către parlament un an mai târziu, prin Hotărârea nr.627-XIII, din 3 noiembrie 1995, intrând în vigoare pe 1 iulie 1998. După APC, următorul document complex, semnat de RM cu UE, pe 22 februarie 2005, a fost Planul de Acțiuni UE-Moldova. PAUEM a fost semnat în cadrul Politicii Europene de Vecinătate (PEV), iar lansarea, în 2004, a PEV de către UE a semnat adaptarea relațiilor bilaterale dintre UE din 2004, precum și de așteptarea extinderii din 2007, spre Estul și Sud-Estul Europei. În iunie 2008 a expirat termenul de zece ani prevăzut pentru APC, existând necesitatea substituirii acestui acord cu altul. Preluarea puterii de către Alianța pentru Integrare Europeană a dat un nou suflu vectorului principal al politicii externe al Republicii Moldova și anume integrarea europeană și aprofundarea relațiilor cu

Uniunea Europeană, atât bilateral cât și multilateral prin intermediul inițiativelor regionale, în special Parteneriatul Estic. Însăși Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova: „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” perioada 2011-2014 stipulează în mod expres drept scop primordial crearea unui nivel înalt de bunăstare a cetățenilor Republicii Moldova, precum și realizarea altor transformări importante în societate, care, în totalitatea lor, ar accelera integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Nu mai puțin important este interesul și suportul acordat în vederea soluționării pașnice a conflictului transnistrean respectând principiul suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, luând în considerare faptul că prezentul conflict reprezintă un impediment al parcursului european al Republicii Moldova precum și un focar de instabilitate în Europa. Dialogul politic dintre Republica Moldova și UE a trecut la o etapă superioară odată cu începerea negocierilor privind Acordul de Asociere, document ce vine să înlocuiască precedentul Acord de Parteneriat și Cooperare. Acordul de Asociere este cel mai important element al cadrului juridic al dialogului Republica Moldova – UE instituit prin Parteneriatul Estic. Progresele Republicii Moldova au fost apreciate periodic prin intermediul discursurilor oficialilor europeni precum și prin adoptarea diverselor rezoluții printre care menționăm Rezoluția privind negocierile Acordului de Asociere între Republica Moldova și UE din 15 septembrie 2011 adoptată de Parlamentul European. Importanța Rezoluției rezidă în faptul că deputații europeni fac referință directă la Articolul 49 al Tratatului UE în contextul angajamentului UE față de Republica Moldova precum și recomandă Consiliului, Comisiei și Serviciului European de Acțiune Externă să aplice în cadrul relațiilor cu Republica Moldova, principiul „mai mult pentru mai mult” și cel al diferențierii pe baza meritelor și a realizărilor individuale ale Republicii Moldova în decursul ultimilor ani. Până în prezent, în urma a 12 runde de negocieri au fost încheiate provizoriu majoritatea capitolelor Acordului de Asociere: Dialogul Politic și Reforme, Cooperare în domeniul Politicii Externe și de Securitate; Justiție, Libertate și Securitate; Contacte interumane; negocieri purtându-se în continuare pe blocul Cooperare economică și sectorială, componenta mediului.

Ca parte componentă a Acordului de Asociere a fost demarat dialogul cu UE privind instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA) între Republica Moldova și UE. Acordul privind crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător presupune liberalizarea graduală a comerțului cu bunuri și servicii, reducerea taxelor vamale, barierele tehnice și netarifare, abolirea restricțiilor cantitative și armonizarea legislației Republicii Moldova la cea a UE. Spre deosebire de regimul comercial actual, care este un regim unilateral acordat de UE pe un termen limitat, Acordul de Liber Schimb va fi un acord multilateral, încheiat pe o perioadă nelimitată, oferind beneficii la export mult mai mari și o previzibilitate pe termen lung pentru afaceri. Un element

important în cadrul negocierilor privind crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător constituie prezența la negocieri a reprezentanților autorităților din regiunea transnistreană în calitate de observatori. În urma negocierilor purtate până în prezent s-a finalizat definitivarea textelor juridice ale Acordului, urmând a fi convenite anexele, ce prevăd examinarea ofertelor tarifare pentru circa 10 mii de poziții tarifare de bunuri și servicii. Obiectivul general al Republicii Moldova este de a încadra toate produsele din Nomenclatorul Mărfurilor a țării noastre în prevederile Acordului. O prioritate de bază a Guvernului Republicii Moldova atât în ceea ce ține de politica internă cât și cea externă este dialogul cu UE privind liberalizarea regimului de vize. Autoritățile Republicii Moldova și-au pus drept scop îndeplinirea Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE până în 2013, acest deziderat fiind important nu doar pentru că ar oferi posibilitate cetățenilor Republicii Moldova să călătorească fără vize, dar și datorită faptului că planul presupune o serie de reforme în domeniul justiției, afacerilor interne și drepturile omului. Până în prezent Republica Moldova a realizat complet toate măsurile legislative din cadrul primei etape a Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE și așteaptă oficial trecerea la cea de a doua fază a dialogului pe vize ce ține mai mult de componenta practică și anume implementarea legislației. Dinamizarea dialogului și cooperării sectoriale cu UE au contribuit la o majorare considerabilă a suportului acordat de UE în vederea consolidării democrației, a statului de drept, respectarea drepturilor omului, precum și promovarea reformelor economice și îmbunătățirea condițiilor de trai a populației. Uniunea Europeană acordă sprijin Republicii Moldova prin intermediul unor instrumente precum este: Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat, Parteneriatul Estic, Programele de cooperarea transfrontalieră (Programului Operațional Comun România – Ucraina - Republica Moldova 2007-2013; Programului Operațional Comun „Bazinul Mării Negre 2007-2013; Programului de Cooperare Transnațională Sud Estul Europei) și altele. Asistența acordată Republicii Moldova de către UE a crescut în mod substanțial de-a lungul anilor și a ajuns la aproximativ 70 milioane de euro, iar către 2013 va ajunge la 100 milioane de euro anual.

Pe 12 ianuarie 2010, la Chișinău, UE și Republica Moldova au inițiat negocierile privind Acordul de Asociere, document ce vine să înlocuiască precedentul Acord de Parteneriat și Cooperare (intrat în vigoare în iulie 1998) și deschide o nouă etapă în relațiile de cooperare, în special prin consolidarea dialogului politic și aprofundarea cooperării sectoriale. Cu toate acestea, Acordul de Asociere nu prevede expres nici o formulă ce ar oferi Republicii Moldova perspectiva integrării europene sau oferirea statului de stat candidat. După 12 runde de negocieri au fost încheiate provizoriu majoritatea capitolelor Acordului de Asociere: Dialogul Politic și Reforme, Cooperare în domeniul Politicii

Externe și de Securitate; Justiție, Libertate și Securitate; Contacte interumane; negocieri purtându-se în continuare pe blocul Cooperare economică și sectorială, componenta mediului. Cea de-a 12-a rundă a negocierilor s-a desfășurat la 14 septembrie 2012 la Chișinău. În cadrul acesteia au continuat discuțiile asupra textului Acordului în vederea asigurării reflectării corespunzătoare a priorităților curente ale cooperării Republicii Moldova cu UE, dar și a asigurării flexibilității necesare în vederea extinderii acesteia către noi domenii ținând cont că finalitatea cooperării Republicii Moldova cu UE o constituie integrarea europeană. În rezultatul negocierilor au fost convenite prevederile instituționale ale Acordului de Asociere. O componentă a Acordului de Asociere o reprezintă negocierile privind crearea Zonei de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA). Acordul de Liber Schimb va fi un acord multilateral, încheiat pe o perioadă nelimitată, oferind beneficii la export mult mai mari și o previzibilitate pe termen lung pentru afaceri. Stabilirea unei Zone de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător cu UE este o prioritate absolută pentru Republica Moldova, aceasta datorită faptului că odată realizate angajamente pe plan național, DCFTA va constitui nu doar la atragerea investitorilor străini în Republica Moldova, dar și la lansarea pe piața comunitară a producătorilor naționali. Conform studiului efectuat de către Uniunea Europeană, Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Comprehensiv RM-UE va impulsiona exporturile moldovenești cu 16% iar PIB-ul țării va spori cu 5,6%”. Lansarea negocierilor privind DCFTA a fost condiționată de îndeplinirea anumitor recomandări cheie ale Comisiei Europene pe domenii specifice:

- Proiectul de lege privind Protecția Concurenței
- Proiectul de lege privind Ajutorul de Stat
- Proiectul de lege privind modificarea unor acte legislative, inclusiv legii privind Banca Națională a Moldovei;
- Proiectul de lege privind modificarea legii privind standardizarea nr. 590-XIII
- Proiectul de lege privind activitatea de acreditarea și evaluare a conformității
- Proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii privind Metrologia nr. 647-XIII

Pe 24 ianuarie 2011, Comisarul pentru Afaceri Interne, Cecilia Malmström, a prezentat la Chișinău Planul de Acțiuni privind liberalizarea regimului de vize, document care a fost aprobat de statele membre ale UE pe 16 decembrie 2010. Pe 24 ianuarie 2011, Comisarul pentru Afaceri Interne, Cecilia Malmström, a prezentat la Chișinău Planul de Acțiuni privind liberalizarea regimului de vize, document care a fost aprobat de statele membre ale UE pe 16 decembrie 2010. Planul de Acțiuni privind liberalizarea regimului de vize este constituit din 2 faze: 1 fază ține de armonizarea legislației și inițierea reformelor, iar faza a doua se referă nemijlocit la

implementarea cadrului legal. De asemenea, în urma implementării fazei I privind liberalizarea regimului de vize pot fi enumerate următoarele progrese:

- Republica Moldova emite doar pașapoarte biometrice,
- Sistemul de protecție a datelor cu caracter personal este securizat în conformitate cu standardele europene oferind posibilitatea folosirii semnăturii electronice,
- A fost adoptată o nouă lege privind protecția datelor cu caracter personal în conformitate cu standardele europene. Aceasta a reprezentat una din condițiile cheie ce vizau începerea negocierilor privind Acordul operațional de cooperare (Operational Cooperation Agreement) cu EUROPOL și Acordul de cooperare cu EUROJUST,
- Toate punctele de trecere a frontierei sunt dotate cu echipament ce poate verifica documentele biometrice,
- A fost elaborat un plan de acțiuni privind implementarea Strategiei Managementului Integrat al Frontierei pentru perioada 2011-2013, care corespunde prevederilor Catalogului Schengen (Schengen Catalogue's provisions). Aceasta a fost aprobată și a început activitatea cu asistența EUBAM,
- A fost creată o nouă structură și anume Poliția de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova,
- A fost elaborată Strategia națională în domeniul migrației și azilului precum și Planul de acțiuni,
- Republica Moldova a semnat protocoale de readmisie cu țări precum: Austria, Estonia, Ungaria, Germania, Letonia, Lituania, România, Slovacia, Malta și Danemarca,
- A fost construit un centru pentru cazarea temporară a străinilor,
- A fost inițiată reforma Ministerului de Interne și reforma Ministerului Justiției,
 - Republica Moldova este semnatară la o mare parte din convențiile și instrumentele internaționale ale Națiunilor Unite și ale Consiliului Europei privind lupta împotriva terorismului,
 - Republica Moldova a întreprins toate măsurile necesare pentru a asigura și facilita libertatea de mișcare a cetățenilor Republicii Moldova și a tuturor străinilor sau apatrizilor, inclusiv amendarea cadrului legal privind procedura de înregistrare a străinilor și apatrizilor, acces eficient la documente de identitate pentru toți cetățenii Republicii Moldova, îmbunătățirea procedurii de primire și examinare a aplicațiilor pentru cetățenie,
 - Republica Moldova a adoptat un Plan de Acțiuni Național privind Drepturile Omului pentru perioada 2011-2014, a aprobat Planul de Acțiuni privind asistența oferită minorității Rome pentru perioada 2011-2015, a intensificat

cooperarea cu societatea civilă și organizațiile internaționale privind garantarea drepturilor minorităților și sporirea toleranței etnice,

- A fost adoptată Legea privind Egalitatea de Șanse și Reformarea Centrului Anticorupție

Conform Programul Național Indicativ pentru perioada 2011-2013 Republica Moldova a primit 273.14 milioane de euro din partea Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat. Această sumă include 41.16 milioane de euro alocate prin intermediul Programului de Consolidare a Capacităților Instituționale al Parteneriatului Estic (Eastern Partnership Comprehensive Institution Building programme), program ce are drept scop consolidarea capacităților instituțiilor fundamentale care sunt direct implicate în negocierea și implementarea viitorului Acord de Asociere UE - Republica Moldova. Adicional, 6.98 de milioane de euro au fost rezervate pentru Politica de Coeziune (Cohesion Policy).

Până în prezent Republica Moldova este lider printre țările partenere luând în considerare progresele înregistrate în negocierea Acordului de Asociere și DCFTA, precum și implementarea planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize. Astfel, Republica Moldova rămâne a fi un participant activ și o posibilă poveste de succes care beneficiază din plin de pe urma principiului „mai mult pentru mai mult”. Reglementarea conflictului Transnistrean, de asemenea, reprezintă una din prioritățile de bază ale politicii UE față de Republica Moldova luând în considerare statutul de observator al UE în cadrul formatului de negocieri 5+2. 15% din suma alocată conform Programul Național Indicativ pentru perioada 2011-2013 este destinată susținerii reglementării conflictului Transnistrean și anume măsurilor de întărire a încrederii (confidence building measures CBMs). Este important de menționat că fondurile vor fi alocate acțiunilor întreprinse în cadrul implementării priorităților sectoriale ale măsurilor de întărire a încrederii, în special pentru includerea regiunii Transnistrene în aceste acțiuni. Suportul bugetar pentru regiunea Transnistreană este exclus, dar acesta poate fi asociat cu operațiuni de suport bugetar sub forma măsurilor de întărire a încrederii, în timp ce se respectă pe deplin suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova.

Bibliografie selectivă:

1. http://eeas.europa.eu/delegations/moldova/eu_moldova/index_mo.htm
2. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/492872/>
3. <http://www.mec.gov.md/comunicate/acordul-de-liber-schimb-rm-ue-va-impulsiona-exporturile-moldovenesti-cu-16-iar-pib-ul-va-spori-cu-5-6/>
4. http://www.conventia.md/data/files/12_raport_ecaras.pdf
5. http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/country/2011_enp_nip_moldova_en.pdf